# ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

zo 14. septembra 2006 *

Vo veci C-244/05,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (Nemecko) z 19. apríla 2005 a doručený Súdnemu dvoru 7. júna 2005, ktorý súvisí s konaním:

**Bund Naturschutz in Bayern eV,**

**Johann Märkl a i.,**

**Angelika Graubner-Riedelsheimer a i.,**

**Friederike Nischwitz a i.,**

proti

**Slobodnému štátu Bavorsko,**

* Jazyk konania: nemčina.

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans, sudcovia R. Silva de Lapuerta (spravodajkyňa), P. Küris, G. Arestis a J. Klučka,

generálny advokát: L. A. Geelhoed,
tajomník: B. Fülöp, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 6. apríla 2006,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Bund Naturschutz in Bayern eV, v zastúpení: U. Kaltenegger a P. Rottner, Rechtsanwälte,

— J. Märkl a i., v zastúpení: C. Deißler a A. Schwemer, Rechtsanwälte,

— F. Nischwitz a i., v zastúpení: A. Lehners a E. Schönefelder, Rechtsanwälte,

— Slobodný štát Bavorsko, v zastúpení: A. Brigola a M. Dauses, profesori, G. Schlapp a M. Wiget, splnomocnení zástupcovia,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: M. van Beek a M. Heller, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 18. mája 2006,

vyhlásil tento

## Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 3 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, s. 7; Mim. vyd. 15/002, s. 102, ďalej len „smernica").

2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi Bund Naturschutz in Bayern eV a 23 inými osobami na strane jednej (ďalej len „žalobcovia") a Slobodným štátom Bavorsko na strane druhej a týka sa rozhodnutia, ktorým sa schvaľuje projekt diaľnice.

## Smernica

3 Podľa šiesteho odôvodnenia smernice „v snahe zabezpečiť obnovenie a udržanie prirodzených biotopov a druhov európskeho významu v priaznivom stave ochrany je potrebné označiť osobitne chránené územia, aby sa vytvorila súvislá európska ekologická sústava podľa špecifikovaného časového rozvrhu".

4 Článok 3 stanovuje:

„1. Vytvorí sa súvislá európska ekologická sústava osobitných chránených území pod názvom Natura 2000. Táto sústava, pozostávajúca z lokalít, v ktorých sa vyskytujú typy prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a prirodzené biotopy druhov uvedené v prílohe II, umožní udržanie typov prirodzených biotopov a biotopov druhov a v prípade potreby obnovenie priaznivého stavu ochrany v ich prirodzenom rozsahu.

Sústava Natura 2000 zahŕňa osobitné chránené územia klasifikované členskými štátmi podľa smernice Rady 79/409/EHS [z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. ES L 103, s. 1; Mim. vyd. 15/001, s. 98)].

2. Každý členský štát prispieva k vytvoreniu Natura 2000 úmerne k zastúpeniu typov prirodzených biotopov a biotopov druhov v rámci svojho územia, uvedených v odseku 1. Na tento účel a berúc do úvahy ciele uvedené v odseku 1 označí každý členský štát v súlade s článkom 4 lokality ako osobitné chránené územia.

...“

5 Článok 4 smernice znie:

„1. Na základe kritérií stanovených v prílohe III (etapa 1) a príslušných vedeckých informácií každý členský štát navrhne zoznam lokalít uvádzajúci, ktoré typy prirodzených biotopov v prílohe I a ktoré druhy v prílohe II, ktoré sú udomácnené na jeho území, sa v týchto lokalitách nachádzajú...

Tento zoznam sa predloží Komisii do troch rokov od oznámenia tejto smernice, spolu s informáciami o každej lokalite...

2. Na základe kritérií stanovených v prílohe III (etapa 2) a v rámci ktoréhokoľvek z piatich biogeografických regiónov uvedených v článku 1 písm. c) bode iii) a tiež celého územia uvedeného v článku 2 ods. 1 zriadi Komisia po dohode s každým členským štátom návrh zoznamu lokalít európskeho významu, navrhnutých členskými štátmi, uvádzajúci tie lokality, v ktorých sa vyskytuje jeden alebo viac typov prioritných prirodzených biotopov alebo prioritných druhov.

Členské štáty, ktorých lokality s výskytom jedného alebo viacerých typov prioritných prirodzených biotopov a prioritných druhov predstavujú viac ako 5 % celkovej rozlohy ich štátneho územia, môžu po dohode s Komisiou požadovať, aby sa kritériá uvedené v prílohe III (etapa 2) pri výbere všetkých lokalít európskeho významu uplatňovali na ich území pružnejšie.

Zoznam lokalít vybraných ako lokality európskeho významu, identifikujúci tie lokality, ktoré predstavujú jeden alebo viac typov prirodzeného miesta výskytu alebo prioritné druhy prijme Komisia v súlade s postupom stanoveným v článku 21.

3. Zoznam uvedený v odseku 2 sa vypracuje do šiestich rokov od oznámenia tejto smernice.

4. Po schválení lokality európskeho významu v súlade s postupom uvedeným v odseku 2 označí príslušný členský štát čo najskôr túto lokalitu ako osobitné chránené územie...

5. Len čo je lokalita zaradená do zoznamu podľa tretieho pododseku odseku 2, podlieha článku 6 ods. 2, ods. 3 a ods. 4."

6 V súlade s článkom 6 ods. 1 smernice pre osobitne chránené územia vytvoria členské štáty potrebné ochranné opatrenia obsahujúce v prípade potreby príslušné plány riadenia, osobitne navrhnuté pre dané lokality alebo začlenené do ďalších plánov rozvoja, a primerané štatutárne, administratívne alebo zmluvné opatrenia, ktoré zodpovedajú ekologickým požiadavkám typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a druhov uvedených v prílohe II, vyskytujúcich sa v týchto lokalitách.

7 Článok 6 ods. 2, 3 a 4 smernice stanovujú:

„2. Členské štáty podniknú primerané kroky, aby sa na osobitne chránených územiach predišlo poškodeniu prirodzených biotopov a biotopov druhov, ako aj rušeniu druhov, pre ktoré boli územia označené za chránené, pokiaľ by takéto rušenie bolo podstatné vo vzťahu k cieľom tejto smernice.

3. Akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo nie je potrebný pre ňu, ale môže pravdepodobne významne ovplyvniť túto lokalitu, či už samotne, alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi, podlieha primeranému odhadu jeho dosahov na danú lokalitu z hľadiska cieľov ochrany lokality. Na základe výsledkov zhodnotenia dosahov na lokalitu a podľa ustanovení odseku 4 príslušné vnútroštátne orgány súhlasia s plánom alebo projektom iba po presvedčení sa, že nepriaznivo neovplyvní integritu príslušnej lokality, a v prípade potreby po získaní stanoviska verejnosti.

4. Ak sa aj napriek negatívnemu odhadu dosahov na lokalitu a pri neexistencii alternatívnych riešení plán alebo projekt musí realizovať z dôvodov vyššieho verejného záujmu, vrátane záujmov sociálnej a ekonomickej povahy, členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, že celková koherencia sústavy Natura 2000 bude ochránená. O prijatých kompenzačných opatreniach informuje Komisiu.

Ak sa v príslušnej lokalite vyskytuje prioritný biotop a/alebo prioritný druh, jediné dôvody, ktoré môžu prichádzať do úvahy, sú tie, ktoré sa týkajú zdravia alebo bezpečnosti ľudí, priaznivých dôsledkov primárneho významu na životné prostredie alebo tiež stanoviska Komisie k ďalším nevyhnutným dôvodom vyššieho verejného záujmu."

8 Článok 7 smernice stanovuje: „Záväzky vyplývajúce z článku 6 ods. 2, 3 a 4 tejto smernice nahradia akékoľvek záväzky vyplývajúce z prvej vety článku 4 ods. 4 smernice Rady 79/409/EHS, pokiaľ ide o územia klasifikované podľa článku 4 ods. 1 alebo podobne uznané podľa článku 4 ods. 2 uvedenej smernice, a to odo dňa vykonania tejto smernice alebo oznámenia, alebo uznania členským štátom podľa smernice 79/409/EHS, ak je tento druhý dátum neskorší."

9 V súlade s článkom 11 smernice členské štáty vykonávajú dohľad nad stavom ochrany prirodzených biotopov a druhov uvedených v článku 2, s mimoriadnym ohľadom na prioritné typy prirodzených biotopov a prioritných druhov.

**Vnútroštátna právna úprava**

10 Zákon o federálnych cestách (Bundesfernstraßengesetz) okrem iného stanovuje podmienky výstavby tejto kategórie ciest.

11 § 17 tohto zákona stanovuje:

„1. Výstavba alebo zmena federálnych ciest musí byť najprv schválená vo forme projektu. V tejto súvislosti je potrebné vziať do úvahy všetky súkromné a verejné záujmy, ktorých sa projekt dotýka, vrátane jeho vplyvu na životné prostredie.

...“

12 § 10 ods. 1 bod 5 federálneho zákona o ochrane prírody a krajiny (Gesetz über Naturschutz und Landschaftspflege) znie:

„V zmysle tohto zákona sa za lokality európskeho významu považujú lokality zapísané v zozname uvedenom v článku 4 ods. 2 treťom pododseku smernice 92/43/EHS, aj ak ešte neboli vyhlásené za chránené lokality v zmysle tohto zákona.“

13 Tento zákon vo svojich § 32 až 38 upravuje opatrenia na ochranu európskej ekologickej sústavy Natura 2000.

14 § 33 tohto zákona na tento účel stanovuje postup výberu lokalít, ktoré môžu byť následne schválené Komisiou. Odsek 5 tohto § znie:

„Ak bola lokalita uverejnená...

...

všetky projekty, opatrenia, úpravy alebo narušenia, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvniť túto lokalitu v jej základných prvkoch, ktoré sú potrebné pre ciele ochrany, sú v lokalite európskeho významu zakázané až do prijatia ochranných opatrení...“

15 § 13 b ods. 1 prvá veta bavorského zákona o ochrane prírody a krajiny a o oddychu vo voľnej prírode (Gesetz über den Schutz der Natur, die Pflege der Landschaft und die Erholung in der freien Natur) stanovuje:

„Lokality európskeho významu sú chránené ako osobitné chránené územia podľa článku 4 ods. 4 smernice 92/43/EHS...“

16 § 13 c tohto zákona stanovuje:

„1. Zakazujú sa zmeny alebo narušenia spôsobilé značne alebo trvalo zasiahnuť do integrity území, ktoré sú súčasťou lokalít európskeho významu alebo európskych ornitologických rezerv a majú určujúci význam v súvislosti s cieľmi ochrany, ktoré tieto lokality a rezervy sledujú. Činnosti uvedené v predchádzajúcej vete sa zakazujú v lokalitách, ktoré sú predmetom zosúladeného postupu, pretože prinášajú riziko značného alebo trvalého zásahu do biotopov alebo prioritných druhov, ktoré sa v nich vyskytujú.

2. Zakazujú sa projekty, ktoré samostatne alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi prinášajú riziko značného alebo trvalého zásahu do integrity území, ktoré sú súčasťou lokalít európskeho významu alebo európskych ornitologických rezerv a majú určujúci význam v súvislosti s cieľmi ochrany a zachovania, ktoré tieto lokality a rezervy sledujú.

3. Plány, ktoré samostatne alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi môžu ovplyvniť lokality európskeho významu alebo európske ornitologické rezervy, musia zohľadniť ciele ich ochrany a zachovania.

...“

17 § 48 tohto zákona stanovuje:

„1. Predstavitelia alebo splnomocnenci orgánov poverených ochranou prírody, bavorského úradu na ochranu životného prostredia a obcí môžu vstupovať na územie s cieľom vykonať kontroly potrebné na uskutočnenie úloh vyplývajúcich z tohto zákona; toto právo sa tiež vzťahuje na členov konzultačných výborov na ochranu životného prostredia v rámci prípravy a trvania schôdzí. Toto ustanovenie sa uplatňuje najmä na prípravu opatrení upravených týmto zákonom a na výkon zememeračských prác, vrtov a podobných operácií...

2. Samospráva alebo orgány poverené ochranou prírody... môžu až do prijatia vykonávacích dekrétov... vyhlásiť na základe dekrétu alebo individuálneho aktu

zákazy úprav... na obdobie najviac dvoch rokov s cieľom zabezpečiť dočasnú ochranu území a prvkov, ktoré majú byť chránené, ak je dôvod na obavu, že zmeny ohrozia ciele sledovaných ochranných opatrení; ak si to osobitné okolnosti vyžadujú, táto lehota môže byť predĺžená najviac o jeden rok. Toto opatrenie nemožno prijať, ak orgány zodpovedné za ochranu prírody alebo príslušná samospráva neuplatnia súčasne alebo bezprostredne po ňom postup na zabezpečenie konečnej ochrany.

3. Od oznámenia území, ktoré majú byť chránené... až do nadobudnutia účinnosti ochranného opatrenia sa na uvedených prírodných chránených územiach zakazuje akákoľvek zmena počas obdobia najviac jedného roka, s výnimkou prípadov, keď sa postupuje inak podľa odseku 2 stanovených v dekréte alebo v individuálnom akte. Zákonné určenie pôdy zostáva rovnaké ako v čase oznámenia. Tento následok sa musí v oznámení uviesť."

**Skutkové okolnosti a prejudiciálne otázky**

18 Žalobcovia vo veci samej namietajú proti výstavbe časti Forstinning–Pastetten novej diaľnice A 94 Mníchov–Mühldorf–Simbach–Pocking. V pláne zhodnotenia potrieb pre federálne diaľnice bolo toto spojenie kvalifikované ako „prioritná potreba".

19 V rámci plánovania tohto diela je kontroverznou trasa od miesta Forstinning. Existujúca federálna cesta B 12, v ktorej koridore je naprojektovaná väčšina výstavby novej diaľnice A 94, prechádza dedinou Haag (ďalej len „trasa Haag").

20 Rozhodnutím zo 7. marca 2002 schválila vláda Horného Bavorska projekt výstavby 6,2 km dlhej časti Forstinning–Pastetten diaľnice A 94 a vyhla sa trase Haag v prospech severnejšej trasy prechádzajúcej cez dedinu Dorfen (ďalej len „trasa Dorfen"). Z výberu trasy Dorfen vyplýva, že diaľnica A 94 prechádza najmä cez rieky Hammerbach a Isen, ako aj cez ich prítoky Lappach, Goldach a Rimbach.

21 V tomto prípade ide o časti území, ktoré boli 29. septembra 2004 označené nemeckými orgánmi za lokality, ktoré môžu byť schválené ako lokality európskeho významu. Tieto územia sú označené takto:

— Strogn, Hammerbach, Kollinger Bach (DE 7637-371),

— údolie rieky Isen a jej prítoky (DE 7739-371),

— kolónie ucháča svetlého na vrchovine Dolného Bavorska (DE 7839-371).

22 Podľa ekologických informácií týkajúcich sa týchto území existuje v lokalite DE 7637-371, ako aj v lokalite DE 7739-371 prioritný typ prirodzeného biotopu uvedený v prílohe I smernice a zapísaný pod názvom „Aluviálne (lužné lesy) Alnus glutinosa a Fraxinus excelsior"

23 Okrem toho v oblasti trasy Haag označili nemecké orgány nasledujúce doplňujúce chránené územie:

— lesy Ebersberg a Grosshaag, (DE 7837-371).

24 Vnútroštátny súd, na ktorom podali žalobcovia vo veci samej návrh, zdôrazňuje, že zrušenie rozhodnutia o schválení zo 7. marca 2002, ktoré žalobcovia navrhujú, prichádza do úvahy len vtedy, ak existujú chyby v posúdení neporovnateľných záujmov alebo porušenia práva Spoločenstva, najmä ak je potrebné sa domnievať, že sporné plánovanie podstatným spôsobom ovplyvňuje chránené územia označené s cieľom ich uznania za lokality európskeho významu.

25 Za týchto okolností Bayerischer Verwaltungsgerichtshof na jednej strane priznal odkladný účinok žalôb a na druhej strane rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Aký režim ochrany vyžaduje článok 3 ods. 1 smernice 92/43... v spojení so šiestym odôvodnením tejto smernice, berúc do úvahy zákaz prijať opatrenia, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov Zmluvy, uvedený v článku 10 druhom odseku Zmluvy ES... a potom, ako bol vyhlásený rozsudok Súdneho dvora z 13. januára 2005 vo veci [Dragaggi a i. (C-117/03, Zb. s. I-167)], pre lokality prichádzajúce do úvahy ako lokality európskeho významu, predovšetkým tie,

v ktorých sa vyskytujú prioritné typy prirodzených biotopov alebo prirodzených druhov, predtým, ako sú zapísané v zozname lokalít európskeho významu vydanom Komisiou... podľa postupu uvedeného v článku 21 citovanej smernice?

2. Aký dôsledok má pre tento režim ochrany okolnosť, že vyššie uvedené lokality sa už nachádzajú vo vnútroštátnom zozname, ktorý bol Komisii zaslaný podľa článku 4 ods. 1 smernice 92/43?

3. Spĺňa vnútroštátny režim ochrany dotknutých lokalít za okolností stanovených v § 48 ods. 2 [bavorského zákona o ochrane prírody a krajiny a o oddychu vo voľnej prírode] pravidlá Spoločenstva uvedené v článku 3 ods. 1 smernice 92/43 v spojení so šiestym odôvodnením tejto smernice a berúc do úvahy zákaz prijímať akékoľvek opatrenia, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov Zmluvy, uvedený v článku 10 druhom odseku ES?"

26 V rámci svojich úvah týkajúcich sa sporu, o ktorom rozhoduje, sa Verwaltungsgerichtshof pýta, či režim ochrany, ktorý je potrebné určiť, predstavuje režim ochrany, ktorý spadá do oblasti práva Spoločenstva alebo či členské štáty musia zabezpečiť ochranu označených území prostredníctvom opatrení prijatých výhradne v rámci režimu vnútroštátnej ochrany. Od tejto odpovede totiž závisí, podľa akých pravidiel a kritérií, ako aj faktických podmienok je potrebné posudzovať zásahy, ktoré sa dajú očakávať v súvislosti so sporným plánovaním.

27 Verwaltungsgerichtshof poukazuje na to, že nemožno vylúčiť, že toto plánovanie výrazne ovplyvní prioritný typ biotopu „Aluviálne (lužné) lesy". Konštatuje, že v tomto prípade plánovaná trasa prechádza a istým spôsobom „pretína" integrovaný aluviálny systém (Isen a jej prítoky) na viacerých miestach. Je potrebné tiež vziať do úvahy zásahy do územia vyplývajúce z hluku, úniku plynu, tienenia mostov, odvodňovania pod mostami, toxických látok z vozovky, ako aj zo zavedenia netypických druhov rastlín počas fázy výstavby.

28 Verwaltungsgerichtshof nakoniec uvádza, že určenie závažnosti predpokladaných zásahov do územia, ktoré bolo označené s cieľom jeho zápisu do zoznamu lokalít európskeho záujmu, tiež závisí od otázky, či smernica ukladá povinnosť posilniť ochranu takejto lokality pred jej zápisom do zoznamu.

## O prejudiciálnych otázkach

*O prvej a druhej otázke*

29 Týmito otázkami, ktoré treba posudzovať spoločne, sa vnútroštátny súd pýta na režim ochrany lokalít, ktoré boli vnútroštátnymi orgánmi označené s cieľom ich uznania za lokality európskeho záujmu, ale ktorých zápis do zoznamu týchto lokalít je predmetom budúceho rozhodnutia Komisie.

30 Presnejšie vnútroštátny súd predkladá na jednej strane otázku právnej povahy tohto režimu ochrany a na druhej strane otázku jeho vecných vlastností.

31 Na úvod je potrebné pripomenúť, že proces označovania lokalít s cieľom ich zápisu do zoznamu lokalít európskeho záujmu je upravený ustanoveniami článkov 3 a 4 smernice.

32 Ako vyplýva z článku 3 ods. 2 smernice, rozhodnutie príslušných vnútroštátnych orgánov o označení lokality, ktorá môže byť schválená ako prvok tvoriaci európsku ekologickú sústavu osobitných chránených území, je prvou etapou procesu, ktorý vedie k vytvoreniu sústavy Natura 2000.

33 V tejto súvislosti musia byť vedecké posúdenia a rozhodnutia, ktoré identifikujú prirodzené biotopy a druhy, najmä tie, ktoré sú prioritné, prijímané, berúc do úvahy kritériá výberu uvedené v prílohe III smernice.

34 Po tomto postupe prináleží Komisii, aby na základe týchto kritérií pripravila po dohode s každým členským štátom návrh zoznamu lokalít európskeho významu a identifikovala najmä lokality, v ktorých sa vyskytuje jeden alebo viac prioritných typov biotopov alebo jeden alebo viac prioritných druhov.

35 Pokiaľ ide o úroveň ochrany lokalít uvedených vo vnútroštátnom zozname zaslanom Komisii, je potrebné pripomenúť, že v súlade s článkom 4 ods. 5 smernice sa režim ochrany osobitných chránených území uvedený v článku 6 ods. 2, 3 a 4 tejto smernice uplatňuje na lokalitu od chvíle, kedy je táto v súlade s článkom 4 ods. 2 tretím pododsekom smernice zapísaná do zoznamu lokalít vybraných ako lokality európskeho významu, ktorý vydá Komisia.

36 Z toho vyplýva, tak ako Súdny dvor rozhodol v bode 25 už citovaného rozsudku Dragaggi a i., že ochranné opatrenia stanovené v článku 6 ods. 2 až 4 smernice sa vzťahujú len na lokality zapísané do zoznamu lokalít vybraných ako lokality európskeho významu.

37 Súdny dvor však v bode 26 uvedeného rozsudku zdôraznil, že z toho nevyplýva, že členské štáty nemajú chrániť lokality od chvíle, kedy ich podľa článku 4 ods. 1 smernice navrhnú vo vnútroštátnom zozname, ktorý sa predloží Komisii, ako lokality prichádzajúce do úvahy ako lokality európskeho záujmu.

38 Súdny dvor v bode 29 uvedeného rozsudku dospel k záveru, že v prípade lokalít prichádzajúcich do úvahy ako lokality európskeho významu, uvedených vo vnútroštátnych zoznamoch zasielaných Komisii, ktoré môžu zahŕňať predovšetkým lokality, kde sa vyskytujú prioritné typy prirodzených biotopov alebo prioritné druhy, sú členské štáty v zmysle smernice povinné prijať ochranné opatrenia „vhodné" na zabezpečenie sledovaného ekologického záujmu.

39 Keďže sa vnútroštátny súd pýta, ako treba vykladať povinnosť prijať „vhodné" ochranné opatrenia, presnejšie aké sú kritériá uplatnenia režimu ochrany lokalít

označených príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, je potrebné pripomenúť, ako to Súdny dvor zdôraznil vo svojom rozsudku zo 7. novembra 2000, First Corporate Shipping (C-371/98, Zb. s. I-9235, body 22 a 23), že na vypracovanie návrhu zoznamu lokalít európskeho významu, ktorý vedie k vytvoreniu súvislej európskej ekologickej sústavy osobitných chránených území, musí mať Komisia k dispozícii vyčerpávajúci súpis lokalít, ktoré na vnútroštátnej úrovni predstavujú relevantný ekologický záujem v súvislosti s cieľom ochrany prirodzených biotopov, ako aj voľne žijúcich živočíchov a rastlín, ktorý smernica sleduje. Len takto je možné uskutočniť cieľ stanovený v článku 3 ods. 1 smernice, ktorým je udržanie typov prirodzených biotopov a biotopov druhov a obnovenie priaznivého stavu ochrany v ich prirodzenom rozsahu na celom európskom území členských štátov.

40 Súdny dvor tiež v bode 23 tohto rozsudku upresnil, že vzhľadom na to, že členský štát nemôže pri vypracúvaní vnútroštátneho zoznamu lokalít presne a podrobne poznať stav biotopov v ostatných členských štátoch, nemôže sám za seba vylúčiť lokality, ktoré na vnútroštátnej úrovni predstavujú relevantný ekologický záujem v súvislosti s cieľmi ochrany bez toho, aby tým bolo ohrozené splnenie tohto cieľa na úrovni Spoločenstva.

41 Z toho vyplýva, že Komisia sa musí uistiť, že má k dispozícii vyčerpávajúci súpis lokalít, ktoré prichádzajú do úvahy ako osobitne chránené územia, keďže ich vytvorenie smeruje k súvislej európskej ekologickej sústave. Tiež z toho vyplýva, že v čase rozhodnutia, ktoré má Komisia prijať, musia lokality určené členskými štátmi odrážať situáciu, na základe ktorej boli uskutočnené vedecké posúdenia potenciálnych lokalít európskeho významu.

42 Ak by to tak nebolo, hrozilo by narušenie rozhodovacieho procesu Spoločenstva, ktorý sa nezakladá len na integrite lokalít, tak ako sú oznámené členskými štátmi, ale je tiež typický ekologickými porovnaniami rôznych lokalít navrhnutých členskými štátmi, a Komisia by viac nebola schopná plniť v dotknutej oblasti svoje úlohy.

43 Je dôležité dodať, že podľa prílohy III etapy 2 bodu 1 smernice „všetky lokality označené členskými štátmi v etape 1 ako lokality s prioritnými typmi prirodzených biotopov a/alebo prioritnými druhmi sa budú považovať za lokality európskeho významu". Tieto lokality sú preto určené na zápis do zoznamu, ktorý má vydať Komisia.

44 S ohľadom na uvedené úvahy sú členské štáty povinné prijať v súvislosti s lokalitami, ktoré boli identifikované s cieľom ich zápisu do zoznamu Spoločenstva, vhodné ochranné opatrenia na udržanie ekologických vlastností týchto lokalít.

45 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť že podľa prílohy III etapy I smernice, ekologické vlastnosti lokality identifikovanej príslušnými vnútroštátnymi orgánmi odrážajú hodnotiace kritériá, ktoré sú v tejto prílohe uvedené, teda stupeň zastúpenia typu biotopu, jeho plochu, štruktúru a funkcie, veľkosť a hustotu populácie druhov prítomných v danej lokalite, prvky prirodzeného biotopu, ktoré sú dôležité pre príslušný druh, stupeň izolácie populácie existujúcej v danej lokalite, ako aj význam lokality pre ochranu typu biotopov a príslušných druhov.

46 Členské štáty preto nemôžu povoliť zásahy, pri ktorých existuje riziko, že vážne ohrozia ekologické vlastnosti lokality, ako je definovaná uvedenými kritériami. Tak je

to najmä v prípade, ak existuje riziko, že zásah buď výrazne zníži plochu lokality, alebo spôsobí vymiznutie prioritných biotopov prítomných v lokalite, alebo spôsobí zničenie lokality či zánik jej reprezentatívnych vlastností.

47 Na prvú a druhú otázku je preto potrebné odpovedať tak, že režim primeranej ochrany uplatniteľný na lokality uvedené vo vnútroštátnom zozname zaslanom Komisii v zmysle článku 4 ods. 1 smernice vyžaduje, aby členské štáty nepovolili zásahy, pri ktorých existuje riziko, že vážne ohrozia ekologické vlastnosti týchto lokalít.

*O tretej otázke*

48 Vnútroštátny súd touto otázkou žiada výklad práva Spoločenstva v súvislosti so spôsobmi uplatnenia uvedeného režimu ochrany.

49 Pokiaľ ide o uplatnenie režimu ochrany týkajúceho sa dotknutých lokalít, členským štátom prináleží prijať všetky opatrenia, ktoré si tieto lokality vyžadujú.

50 V tejto súvislosti patria procesné spôsoby do oblasti vnútroštátneho právneho poriadku každého členského štátu pod podmienkou, že nie sú menej výhodné ako procesné spôsoby upravujúce obdobné situácie vnútroštátneho charakteru, a že

prakticky neznemožňujú alebo nadmerne nesťažujú výkon práv, ktoré vyplývajú z právneho poriadku Spoločenstva (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky zo 14. decembra 1995 Peterbroeck, C-312/93, Zb. s. I-4599, bod 12, a zo 16. mája 2000, Preston a i., C-78/98, Zb. s. I-3201, bod 31).

51 Z toho vyplýva, že na tretiu otázku je potrebné odpovedať, že členské štáty sú povinné v súlade s ustanoveniami vnútroštátneho práva prijať všetky opatrenia potrebné na to, aby sa zabránilo zásahom, pri ktorých existuje riziko, že vážne ohrozia ekologické vlastnosti lokalít uvedených vo vnútroštátnom zozname zaslanom Komisii. Je úlohou vnútroštátneho sudcu, aby posúdil, či ide o takúto situáciu.

## O trovách

52 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

1. **Režim primeranej ochrany uplatniteľný na lokality uvedené vo vnútroštátnom zozname zaslanom Komisii Európskych spoločenstiev v zmysle článku 4 ods. 1 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín vyžaduje, aby**

**členské štáty nepovolili zásahy, pri ktorých existuje riziko, že vážne ohrozia ekologické vlastnosti týchto lokalít.**

2. **Členské štáty sú povinné v súlade s ustanoveniami vnútroštátneho práva prijať všetky opatrenia potrebné na to, aby sa zabránilo zásahom, pri ktorých existuje riziko, že vážne ohrozia ekologické vlastnosti lokalít uvedených vo vnútroštátnom zozname zaslanom Komisii Európskych spoločenstiev. Je úlohou vnútroštátneho sudcu, aby posúdil, či ide o takúto situáciu.**

Podpisy